

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τα βασικά χαρακτηριστικά της «βιώσιμης μόδας»:

- Κατανάλωση και αξιοποίηση ανακυκλώσιμων υλικών με ουσιαστικό οικολογικό σχεδιασμό.
- Δημιουργία συλλογών από τους σχεδιαστές που πληρούν πιο ηθικά κριτήρια, ελκυστικά στον καταναλωτή και φιλικότερα στο περιβάλλον.
- Μόδα, τεχνολογία και βιωσιμότητα οδηγούν σε ρούχα με μειωμένο ενεργειακό αποτύπωμα.
- Αξιοποίηση ανακυκλώσιμων υλικών (όπως φυτικές βαφές, οργανικό βαμβάκι, βιοδιασπώμενο πλαστικό) για την κατασκευή ακόμη και κοσμημάτων.
- Χρήση αποβλήτων και ουσιαστική ανακύκλωσή τους από τους σχεδιαστές.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τα ερωτήματα που διατυπώνονται στην 4η (Πώς, όμως, μπορεί να εδραιωθεί η λεγόμενη «βιώσιμη μόδα»;) και στην 6η παράγραφο του Κειμένου 1 (Τι άλλο βοηθάει στη βιωσιμότητα αυτής της νέας πραγματικότητας;) συμβάλλουν στην οργάνωση του λόγου, διότι βοηθούν ως μετάβαση στην ανάλυση που ακολουθεί.

- Στην 3^η παράγραφο η συντάκτρια είχε ολοκληρώσει τη σύγκριση με τη σχεδιαστική αντίληψη του παρελθόντος και στην 4^η παράγραφο αναλύει τον τρόπο εδραίωσης και θεμελίωσης της «βιώσιμης μόδας».
- Στην 5^η παράγραφο κάνει λόγο για την οργάνωση Εβδομάδων Οικολογικής μόδας και συναφών εκδηλώσεων. Η 6^η παράγραφος αρχίζει με ένα ερώτημα για το τι επιπλέον μπορεί να βοηθήσει τη «βιώσιμη μόδα».

Τα δύο άμεσα ερωτήματα δίνουν παραστατικότητα στον λόγο και συμβάλλουν στην κατανόηση του κειμένου. Η τεχνική της ερωταπόκρισης χρησιμοποιείται, για να δώσει η συντάκτρια αναλυτικά τις πληροφορίες που θεωρεί σημαντικές και να ανανεώσει το ενδιαφέρον για το περιεχόμενο του κειμένου.

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

- Κάποια στιγμή θα άλλαζαν οι όροι του παιχνιδιού (μεταφορική λειτουργία της γλώσσας) → Κάποια στιγμή θα μεταβάλλονταν οι συνθήκες ζωής... (αναφορική λειτουργία της γλώσσας)
- Οι φυσικοί πόροι μειώνονται συνεχώς (αναφορική λειτουργία της γλώσσας)→ οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται (μεταφορική λειτουργία γλώσσας)
- Τις νέες τεχνολογίες που θα πρέπει να υιοθετήσουν οι βιομηχανίες (μεταφορική λειτουργία γλώσσας)→ τις νέες τεχνολογίες που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν οι βιομηχανίες (αναφορική λειτουργία γλώσσας)
- Μόδα, τεχνολογία και βιωσιμότητα οδηγούν στη δημιουργία ρούχων που μειώνουν το ενεργειακό τους αποτύπωμα (μεταφορική λειτουργία γλώσσας)→ Μόδα, τεχνολογία και βιωσιμότητα συμβάλλουν στη δημιουργία ρούχων που μειώνουν την επίδρασή τους στο περιβάλλον ως προς την κατασπατάληση πόρων (αναφορική λειτουργία γλώσσας)
- Πλαστικά φιλμ μετατρέπονται σε τσάντες (αναφορική λειτουργία γλώσσας)→ Πλαστικά φιλμ μεταμορφώνονται σε τσάντες (μεταφορική λειτουργία γλώσσας).

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Θετικά αξιολογούνται:

- Ο βαθμός στον οποίο ο/η μαθητής/τρια επικεντρώνεται στα ακριβή ζητούμενα (η εστίαση στα χαρακτηριστικά της βιώσιμης μόδας και η επιχειρηματολογία, ώστε να την ακολουθήσουν οι μαθητές).
- Δεν έχει σημασία η ποσότητα, αλλά η ποιότητα των ιδεών.
- Είναι απαραίτητη η αξιοποίηση στοιχείων του κειμένου με τρόπο δημιουργικό.
- Η τεκμηρίωση της επιλογής με την κατάλληλη επιχειρηματολογία.
- Η χρήση πληροφοριακού ύφους στο πρώτο ερώτημα και προτρεπτικού τόνου στο δεύτερο ερώτημα.

Αρνητικά αξιολογούνται:

- Η στείρα αντιγραφή παραδειγμάτων μέσα από το κείμενο, χωρίς να συνδέονται με τα δύο ζητούμενα της Παραγωγής Λόγου.
- Η συχνή χρήση του α' προσώπου.
- Ένας γενικής εστίασης δοκιμαϊκός πρόλογος.
- Η απουσία τίτλου ή η αυτολεξεί επανάληψη του ζητουμένου στον τίτλο.

Ενδεικτικά, μπορούν να αναφερθούν για τη βιώσιμη μόδα:

- Τα προβλήματα στη χλωρίδα και στην πανίδα, καθώς και η εξάντληση φυσικών πόρων οδήγησαν στην ανάγκη στροφής του καταναλωτικού κοινού προς τη βιώσιμη μόδα.
- Η βιώσιμη μόδα σχετίζεται με την κατανάλωση και αξιοποίηση ανακυκλώσιμων υλικών με ουσιαστικό οικολογικό σχεδιασμό.
- Η δημιουργία συλλογών από τους σχεδιαστές που πληρούν πιο ηθικά κριτήρια, ελκυστικά στο μάτι του καταναλωτή και φιλικότερα στο περιβάλλον.
- Μόδα, τεχνολογία και βιωσιμότητα οδηγούν σε ρούχα με μειωμένο ενεργειακό αποτύπωμα, μεταφέροντας ένα μήνυμα οικολογικής ευαισθητοποίησης.
- Χρήση ανακυκλώσιμων υλικών (όπως φυτικές βαφές, οργανικό βαμβάκι, βιοδιασπώμενο πλαστικό) για την κατασκευή ακόμη και κοσμημάτων.

Ενδεικτική επιχειρηματολογία για την ανακύκλωση ρούχων:

- Τα προβλήματα στο περιβάλλον χρήζουν αντιμετώπισης όχι μόνο από τις βιομηχανίες, αλλά και από εμάς τους ίδιους ως καταναλωτές (έμφαση στη συλλογική ευθύνη).
- Η ανακύκλωση ρούχων όχι μόνο δεν επιβαρύνει το περιβάλλον, αλλά είναι ένας ευχάριστος και δημιουργικός τρόπος να αξιοποιούνται διαφορετικά τα ρούχα που εμείς πλέον δεν φορούμε.
- Η ανακύκλωση ρούχων βοηθάει στην καλλιέργεια πνεύματος οικονομίας, χωρίς να χάνεται η διάθεσή μας για αλλαγή και ποικιλία στα ρούχα μας.
- Η ανακύκλωση ρούχων είναι στην πραγματικότητα διαχείριση υλικών πόρων. Ένα είδος ρουχισμού που δεν μας χρειάζεται μπορεί να καλύψει τις ανάγκες άλλων ατόμων που το έχουν ανάγκη.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Στις δύο πρώτες στροφές του ποιήματος ο Κων/νος Καβάφης επιλέγει το πρώτο ενικό ρηματικό πρόσωπο, για να αποδώσει με πιο άμεσο και εκφραστικό τρόπο, με τη μορφή του εσωτερικού μονόλογου, τις σκέψεις του Αιμιλιανού Μονάη από την Αλεξάνδρεια. Αντίθετα, στην τρίτη στροφή ο τόνος του ποιήματος αλλάζει με την παράλληλη διαφοροποίηση του ρηματικού προσώπου. Είναι φανερό πλέον ότι αυτός που παίρνει τον λόγο είναι ο ποιητής, ο οποίος σχολιάζει με ελαφρά ειρωνεία την αρχική αισιοδοξία του ποιητικού υποκειμένου να δημιουργήσει ένα «σκληρό», σιδερόφρακτο προσωπίο, για να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει αποτελεσματικότερα τους κακούς ανθρώπους. Η ειρωνεία αποτυπώνεται με την ερώτηση που διατυπώνει και την απάντηση ότι λόγω θανάτου σε μικρή ηλικία δεν μπόρεσε τελικά ο Αιμιλιανός να κρατήσει για πολύ αυτό το προσωπίο.

Με την εναλλαγή των δύο ρηματικών προσώπων στο ποίημα ο Καβάφης πετυχαίνει να στήσει ένα σκηνικό στο οποίο με τη μορφή θεατρικού μονόλογου πρωταγωνιστεί ένα μάλλον φανταστικό πρόσωπο και στο τέλος η σκηνή κλείνει με τα σχόλια και τις παρατηρήσεις του ίδιου (που είναι ο σκηνοθέτης), σε τρίτο ρηματικό πρόσωπο. Ο ποιητής δίνει με αυτό τον emphaticό τρόπο την απάντησή του σε όσους θέλουν να υποδυθούν έναν διαφορετικό εαυτό από αυτόν που πραγματικά έχουν.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Στο ποίημα ο Κωνσταντίνος Καβάφης αναφέρεται στην επιθυμία ενός νεαρού, του Αιμιλιανού Μονάη (μάλλον φανταστικού προσώπου, που μπορεί να εκφράζει τον καθένα μας) να υιοθετήσει μια τελείως διαφορετική συμπεριφορά και προσωπικότητα από αυτή που έχει στην πραγματικότητα, προκειμένου να ξεγελάσει τους κακόβουλους ανθρώπους και να κρύψει τις αδυναμίες και τα τρωτά σημεία του χαρακτήρα του. Προφανώς ο νέος είναι ευαίσθητος και φοβάται ότι η ευαισθησία του θα γίνει αιτία κακόβουλης κριτικής ή εκμετάλλευσης. Γι' αυτό επιθυμεί να δημιουργήσει μια «πανοπλία» που θα αποτελείται από λόγια, φυσιογνωμία και τρόπους. Είναι φανερό ότι η πανοπλία συμβολίζει το «προσωπίο του σκληρού και απρόσιτου» που επιθυμεί το ποιητικό υποκείμενο να κατασκευάσει, για να μην είναι ευάλωτο.

Το θέμα του ποιήματος εξακολουθεί να είναι επίκαιρο, αφού ειδικά στην εποχή μας οι άνθρωποι για διάφορους λόγους υιοθετούν ένα «προσωπίο», ένα χαρακτήρα διαφορετικό από αυτόν που έχουν είτε για να επωφεληθούν οικονομικά είτε για να προφυλαχθούν από τις κακές προθέσεις των άλλων.